

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

af loven optages på de årlige bevillingslove, er genoptaget uændret.

Jeg skal hermed på ny anbefale forslaget til lov om teatre til tingets velvillige behandling.

Jeg skal endvidere tillade mig at genfremsætte *forslag til lov om ændringer i biografteaterloven. (Filmsfonden).*

Lovforslaget, der knytter sig til det samtidig hermed genfremsatte forslag til lov om teatre, er enslydende med det i forrige samling fremsatte forslag, og jeg skal derfor henvide til min fremsættelsestale til dette lovforslag.

Indenrigsministeren (*Lars P. Jensen*): Jeg skal herved tillade mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om indfødsrets meddelelse m. v.*

Nærværende lovforslag er udarbejdet efter samme retningslinjer som de senest vedtagne indfødsretslove; forslaget omfatter 233 personer, der søger dansk indfødsret ved naturalisation. Der er ikke fremkommet ansøgninger fra personer, der på grund af bestemmelserne i lov nr. 379 af 12. juli 1946 har været udelukket fra automatisk at erhverve dansk indfødsret, om at blive stillet, som om 1946-loven ikke havde eksisteret for deres vedkommende.

Da der til stadighed kommer nye sager fra de lokale myndigheder, håber jeg, at der ved ændringsforslag kan optages et yderligere antal personer, hvis ansøgninger bliver færdigekspederet, medens lovforslaget er til behandling i tinget.

I øvrigt kan jeg oplyse, at der ved de i folketingsåret 1961-62 gennemførte love om indfødsrets meddelelse er meddelt indfødsret til i alt 760 personer.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslaget til det høje folketings velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Vivike* til statsministeren:

„Mener ministeren det i overensstemmelse med demokratisk praksis, at re-

geringen varetager amerikanske sukkeraktionærers interesser ved at opfordre til sanktioner mod Cuba?“

Vivike: Cuba har i mange år været en selvstændig stat — rent formelt, og kun formelt. Reelt fristede landet en kolonisulykkelige tilværelse, idet store amerikanske trusters holdt landet undertrykt og dets befolkning nede i den yderste fattigdom og elendighed. USAs regering holdt et fascistisk regime ved magten, og ethvert forsøg på at få gennemført demokratiske tilstande blev med den grusomste terror kvalt af diktatoren Batista, der med våben leveret af USA holdt cubanerne i skak, medens amerikanske børshajer udplyndrede landet på det mest skændige.

Under Fidel Castros ledelse vred cubanerne sig fri af kong dollars kvælertag. USA forsøgte ved invasion igen at slå en klo i Cuba; som bekendt — og guderne være lovet — blev det en fiasko. Forsøget er ikke blevet gentaget, og det er måske, fordi det lille Cuba har set sig om efter forbunds-fæller og har fundet dem.

Men sukker-, olie- og frugtaktionærerne i USA — disse parasitter, der ikke lever efter devisen „i dit ansigts sved skal du æde dit brød“ — har ikke givet op. På deres vegne har Amerikas regering forlangt i hvert fald af NATO-landene, at de boykotter Cuba med hensyn til sejlads.

Sejlads med hvad? Det vil jeg gerne bede den højtærede statsminister om at give en klar redegørelse for. Der tales om våben, der tales om strategiske varer. Hvad er strategiske varer? Er olie, korn, tømmer, strategiske varer? Eller drejer det sig om varer i det hele taget?

Det er, ligesom den danske befolkning synes at skulle føres noget bag lyset her.

Må jeg bede om den højtærede formands tilladelse til et citat fra regeringsorganet Aktuelt, hvor det i et referat den 26. september hedder:

„Skibsreder Ove Amsinck, der er formand for de danske rederes forening, bekræfter tirsdag aften over for Ritzaus Bureau, at han af udenrigsministeriet er blevet orienteret om den amerikanske henvendelse, Danmark har modtaget om at henstille til skibsrederne ikke at sejle sovjetisk materiel til Cuba, da det kan

[Viviko.]

sætte den amerikanske våbenhjælp til Danmark på spil.“

Hvad er sovjetisk materiel? Er det også tretommersøm og kaviar?

Og hvis jeg igen må citere — Politiken skriver den 26. september under overskriften „Norge afvisende“ —:

„Udenrigsminister Halvard Lange havde mandag en timelang samtale med Dean Rusk i New York og forklarede her sin regerings stilling således, at Norge længe havde fulgt den linje, at norske fartøjer ikke må medvirke til våbentransporter til urolige områder — hvortil man i længere tid har regnet Cuba.

Derimod mente Lange ikke, at Norge som søfartsnation kunne være med til at lægge hindringer i vejen for normal kommerciel trafik til et land, man oprettholder normale diplomatiske forbindelser med.“

Normal kommerciel trafik — det tyder på, at det drejer sig om varer overhovedet. Denne antagelse bekræftes af en artikel i Times. Under overskriften „Lad være“ skriver Times:

„Forsøg på at bringe Castroregimet på Cuba ned på knæ ved at gennemføre en skibsfartsblokade vil ikke være fornuftige — og de vil ikke lykkes.“

Norge var afvisende, men senere har den norske rederiforening henstillet til sine medlemmer at undgå fart på Cuba i det hele taget. Enten driver den norske rederiforening privat udenrigspolitik, eller også er den norske regering siden Halvard Langes første udtalelser blevet udsat for en så stærk pression fra USA, at den har bøjet sig.

Men pression over for den danske regering synes ikke at have været nødvendig; den reagerede lynsnart og positivt over for det amerikanske krav. Den har henvendt sig til rederne, har meddelt USA og NATO-rådet i Paris, at vi servilt siger ja og amen. Hvor mavekrybende, hvor skadeligt for Danmarks navn og anseelse i almindelighed og i de underudviklede lande i særdeleshed, hvor skadeligt for Danmark selv!

Blev der, da Danmark indmeldte sig i NATO i 1949, meddelt os noget om, at betingelsen for medlemskab og våbenhjælp var, at vi, når USA ønskede det, skulle

medvirke til at genindføre undertrykkelse af et land, som havde frigjort sig for et koloniherrredømme? I hvert fald blev noget sådant ikke meddelt rigsdagen, som så har skrevet under på Atlantpagten under falske forudsætninger.

Mener den højtærede statsminister, at det er i overensstemmelse med demokratisk praksis, at vi medvirker i forsøg på at tvinge en regering, som vi har normale diplomatiske forbindelser med, ned på knæ?

Statsministeren (*J. O. Krag*): Det spørgsmål, det ærede medlem hr. Viviko her rejser, forundrer mig i og for sig ikke, og jeg synes heller ikke, det er urimeligt, at det bliver stillet. Derimod synes jeg nok, at den måde, det ærede medlem formulerede spørgsmålet på, og ikke mindre den måde, han begrundede det på, må vække forundring. Man kunne et øjeblik have den fornemmelse, at det kommunistiske parti var genopstået her i salen, men det er formentlig ikke tilfældet.

Jeg behøver vist ikke at sige, at den danske regering ikke varetager amerikanske sukkeraktionærers interesser, og det er vist heller ikke nødvendigt for mig at understrege, men jeg gør det gerne, at regeringen ikke har indført sanktioner mod Cuba. Disse to udtalelser i sig selv måtte måske være tilstrækkelige, men jeg skal gerne uddybe det lidt.

Vi har ikke engang fra den danske regerings side, som f. eks. den engelske regering har det, rettet nogen henstilling til rederne. Det fremgik også af citatet fra Aktuelt, at det, der er tale om, er, at regeringen har orienteret Danmarks Rederiforening om de vanskeligheder, det vil kunne medføre, hvis danske skibe transporterer militært materiel til Cuba, altså ikke kaviar, men militært materiel. Der er altså ikke tale om at varetage amerikanske sukkeraktionærers interesser, men tale om gennem en orientering af vedkommende danske erhverv at varetage danske interesser, søfolkenes interesser, redernes interesser og samfundets interesser, der i dette tilfælde er sammenfaldende.

Spørgsmålet om, hvorvidt dette er i overensstemmelse med demokratisk praksis, må vel karakteriseres som et meningsløst spørgsmål.

Vivike: Jeg må takke den højtærede statsminister for svaret. Statsministeren fandt det imidlertid nødvendigt at pege på, at han havde en fornemmelse af, at det kommunistiske parti var genopstået her i salen. Det, jeg sagde om Cuba, er sandheden. Det er muligt, at kommunisterne siger det samme, men hvis det er regnvej, og kommunisterne siger, det regner, påstår jeg ikke, at solen skinner. Jeg tror, man skal være lidt forsigtig med stadig væk at prøve på at genoplive det spørgsmål, som dr. Goebels har skabt. Siden hans tid og siden Hitlers opkomst har vi ustandselig hørt, så snart der var meninger, der gik mod dem på bjerget, at man prøvede at stemple dem, der havde disse meninger, som kommunister. Skal vi ikke prøve på, højtærede statsminister, at komme ud over dette stadium?

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Mose Hansen* til landbrugsministeren:

„Vil landbrugsministeren foranledige, at bestemmelsen i § 1, stk. 3, i lov om en kornordning for høståret 1962-63 ændres, således at det tilladte vandindhold ændres fra 17 pct. til 20 pct.?”

Mose Hansen: Når jeg i dag spørger den højtærede landbrugsminister om ministerens syn på bestemmelsen i kornloven om brødkornets vandindhold ved afregning til landbruget, og om ministeren vil søge bestemmelsen ændret, således at den bedre kommer til at svare til, hvad der er normalt for året, er det vist ikke nødvendigt med nogen lang motivering for spørgsmålet. Den højtærede landbrugsminister er selv landmand og kender derfor så godt som nogen de vilkår, hvorunder høsten måtte bjærges, med ekstra store udgifter til tørring m. m. I kornlovens § 1 står nævnt normalt tørre varer, hvorved forstås 17 pct. vandindhold, men det kan vist ikke benægtes, at årets vejrforhold har været af højst unormal karakter lige fra forårets sene såning og hele vækstperioden igennem og nu til sidst under den meget sene og vanskelige høst. Disse højst unormale forhold gør, at det har været praktisk umuligt for de fleste landmænd, uanset hvilken høstmetode der blev anvendt, at

få kornets vandindhold bragt ned på de 17 pct. uden ekstra udgifter til kunstig tørring.

Jeg har derfor i mit spørgsmål nævnt en ændring til 20 pct. vandindhold som maksimum, idet jeg har anset 20 pct. for det, der var årets normale, og det, som det under de givne vejrforhold under god praksis og med noget held har været muligt for landbruget at opnå uden kunstig tørring af kornet.

Høstens størrelse og dens bjærgning er i år blevet omfattet med særlig stor interesse ikke alene af landbruget, som det direkte vedrører; praktisk taget alle også uden for landbruget har vist forståelse for vanskelighederne ved bjærgningen af høsten, mange ved bl. a. at yde en ekstra arbejdsindsats. Det kan heldigvis siges, at det gik bedre med bjærgningen af høsten, end det en tid så ud til. Det skyldes flere samvirkende årsager, som jeg ikke skal komme nærmere ind på. Jeg skal kun nævne én af årsagerne: de selvstændige landmænds og deres medhjælperes arbejdsindsats i de dage, da der virkelig stod noget på spil. Jeg synes, der er anledning til at påskønne denne indsats, som ikke alene har betydning for landbruget, men også for hele samfundet. Det kan gøres ved at ændre de 17 pct. vandindhold, der er fastsat i kornloven, til det, jeg har anset for årets normale, nemlig 20 pct. Opretholdelsen af bestemmelsen om de 17 pct. vandindhold vil betyde, at mange landmænd ved afleveringen af brødkornet ikke alene får et fradrag ved udgifter til tørring, men også et stort fradrag for lavere hollandsk vægt. Derved bringes prisen på brødkorn ned under den pris, der må betales for foderkorn for de landmænd, som skal have foderkorn i bytte for brødkorn. Der står ganske vist ikke i kornloven noget om tvangsaflevering af brødkorn, men mange landmænd må i dag af likviditetsmæssige grunde aflevere deres brødkorn for at få stoppet en del af en løbende regning hos foderstofhandleren. Derfor synes det rimeligt under de unormale høstforhold at foretage en ændring af kornloven; det betyder i hvert fald en anerkendelse af landbrugets indsats ved bjærgningen af høsten og vil i særdeleshed være en hjælp til de likviditetsmæssigt dårligt stillede landmænd.

Landbrugsministeren (Skytte): Jeg vil allerførst sige til det ærede medlem, at vi ikke, som han jo selv gjorde opmærksom på, har nogen bestemmelse om tvangsaflevering af korn. Omsætningen er fri, men landboere, som avler brødkorn, har været berettiget til ved salg til en af landbrugsministeriet autoriseret handlende eller mølle at opnå de i kornloven fastsatte priser på betingelse af, at det drejer sig om gode, sunde, velrensede, ublandede og normalt tørre varer.

Det er gennem årene udtrykkeligt blevet fastslået, at en vare ikke anses for at være normalt tør, såfremt den indeholder mere end 17 pct. vand. Det er heller ikke muligt at opbevare brødkorn, i hvert fald ikke tilstrækkelig længe, hvis vandprocenten er højere end 17.

Forudsætningen for landboeres adgang til at sælge brødkorn i henhold til kornloven til en fast pris har været, at det afleverede brødkorn skal anvendes til befolkningens brødforsyning, og det er derfor rimeligt, at det brødkorn, der ønskes afleveret under kornordningen, er af en sådan kvalitet også med hensyn til vandindholdet, at det umiddelbart kan anvendes af møllerne og også tåle en vis tids opbevaring, indtil anvendelse kan finde sted. Det vil derfor ikke være rimeligt at ændre vandprocenten, således at det tillades at aflevere korn med mere end 17 pct. vandindhold.

Det er ikke mange måneder siden, vi vedtog den gældende kornordning, og alle var enige om — jeg ved dog ikke, om det ærede medlem var det — at de betingelser, kornloven indeholdt, skulle være, som de var. Det er ganske rigtigt, at vi har haft en besværlig høst, og at det har knebet med at få kornet tørt i hus. Det er noget, der kan ske; det skete også sidste år. Også for min del beundrer jeg det arbejde, landmændene og deres familier og medhjælpere har udført for at bjerge dette korn, men jeg vil gerne understrege, at når vi for ikke længe siden har vedtaget en kornlov, er det rimeligt at overholde denne lovs regler.

Mose Hansen: Jeg takker landbrugsministeren for svaret. Det er ganske vist rigtigt, at vi for ganske nylig, for nogle måneder siden, vedtog kornloven. Jeg har også stemt for kornloven, men der var ingen, der på det tidspunkt kunne forudse, at

forholdene under høsten ville blive så unormale, at man ikke kunne overholde de 17 pct., og det er ud fra den betragtning, jeg mener, der kunne være grund til, at man i år tog bestemmelsen op til revision og i stedet indsatte de 20 pct. Dette så meget mere, som det siges i loven, således som landbrugsministeren også nævnte det, at det skal være sunde, velrensede varer. I kornloven er der hjemlet nedsat et kornnævn, der kan dispensere med hensyn til spirende kerner, og hvis der også havde været en bestemmelse om at dispensere fra de 17 pct. vandindhold, er der for mig ingen tvivl om, at så havde denne dispensationsbestemmelse været bragt i anvendelse

Landbrugsministeren (Skytte): Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at tilstedeværelsen af spirende kerner, bare de er tørre, ikke hindrer, at brødkornet kan opbevares, det gør derimod en forhøjet vandprocent. Alene af den grund synes jeg ikke, de 20 pct. kan godtages. I øvrigt kan jeg oplyse det ærede medlem om, at det, han her foreslår, vil være en ret dyr foranstaltning og direkte i modstrid med bl. a. det dagsordensforslag, som det ærede medlem på sit partis vegne stillede, da vi sidst havde debat om disse spørgsmål her i tinget.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af **H. Larsen (Bjerre)** til ministeren for offentlige arbejder:

„Kan ministeren bekræfte eller afkræfte rigtigheden i de fremkomne meddelelser om, at en bro over Øresund vil blive placeret mellem Helsingør og Helsingborg?“

H. Larsen (Bjerre): Det kan næppe forundre nogen, ej heller nogen i det høje ting, at de fremkomne meddelelser om, at en Øresundsbro vil blive foreslået lagt mellem Helsingør og Helsingborg, har givet anledning til et betydeligt røre på Bornholm. Den bornholmske befolkning i almindelighed og det bornholmske erhvervsliv i særdeleshed havde regnet det som helt givet, at en bro over Øresund ville komme til at ligge mellem vort lands hovedstad, København, og Skånes ditto, Malmø, ikke

[H. Larsen (Bjerre).]

alene fordi en bro lagt mellem disse to store bysamfund i sig selv syntes naturlig, men også fordi broen lagt netop her ville betyde rigets hensyntagen til den øgruppe, som i geografisk henseende ligger isoleret i forhold til det øvrige land.

Allerede i god tid har bornholmske myndigheder henledt opmærksomheden på øens livsvigtige interesser i den nye Øresundsbroens placering. Således har Bornholms amtsråd i en skrivelse til den nedsatte kommission om Øresundsbroen af 28. maj 1960 fremført sine tungtvejende synspunkter for broens anbringelse så sydligt over Øresund, som de teknisk sagkyndige måtte finde forsvarligt.

En henvendelse fra Bornholms Arbejdsgiverforening af 20. maj 1960 fremhævede ligeledes det bornholmske erhvervslivs åbenbare interesse i broen og dens rette anbringelse.

Det udløste derfor både glæde og stor tilfredshed, da den daværende statsminister, det ærede medlem hr. Viggo Kampmann, ved møder på Bornholm i juni måned 1960 i henhold til udførlige gengivelser i øens dagblade, Bornholmeren og Bornholms Tidende, fastslog, at det på det tidspunkt var hans opfattelse, at en bro over Øresund måtte lægges mellem København og Malmø, også af hensyn til Bornholm; og han mente, at det også var regeringens opfattelse.

Alt åndede således fred og idyl, og på Bornholm glædede vi os til den dag, da kommissionen ville foreslå de kompetente myndigheder at anlægge den nye bro mellem København og Malmø, med Saltholm inddraget som flyvningens metropol. Men ak, Adam var ej længe i paradiset, som skrevet står, og Bornholm er også brat blevet revet ud af sin frydefulde tilstand på grund af de nu fremkomne meddelelser om Øresundsbroens anbringelse ved Øresunds nordlige udløb, hvilken placering vil give vor ø omtrent samme transporttid til København, som vi har i dag med den gældende søværts linje.

For yderligere at understrege de livsvigtige interesser, som Bornholm har i denne sag, er der fra Bornholms amtsråd fremsendt ny skrivelse til det organ, som står lige foran at skulle afgive betænkning om broens placering, og nu anråber jeg den

højtærede minister for offentlige arbejder gennem mit rejste spørgsmål for om muligt at bevæge ham til at lægge sit lod i vægtskålen til gunst for vore synspunkter.

Ministeren for offentlige arbejder (Lindberg): Når det ærede medlem hr. H. Larsen (Bjerre) spørger, om jeg kan bekræfte eller afkræfte de fremkomne forlydender i dagspressen om, at en kommende bro over Øresund vil blive placeret mellem Helsingør og Helsingborg, må jeg svare, at jeg ikke ser mig i stand til hverken at bekræfte eller afkræfte sådanne forlydender. Sagen er den, at der er nedsat en svensk-dansk kommission, som har til opgave at undersøge, hvorvidt og i bekræftende fald hvornår og hvor en fast forbindelse over Øresund bør etableres. Denne kommission har endnu ikke afgivet betænkning, og før dette sker, er jeg ikke i stand til at sige noget om, hvilket resultat kommissionen måtte komme til. Men uanset hvilket resultat man kommer til i kommissionen vedrørende placeringen af en eventuel bro over Øresund, bliver det et spørgsmål, som skal endeligt afgøres af de to landes regeringer og lovgivende forsamlinger. Så vidt mig bekendt har dette spørgsmål aldrig været drøftet hverken i den svenske eller i den danske regering, idet man helt naturligt afventer kommissionens betænkning, før man tager denne sag op til en nærmere drøftelse.

Jeg går ud fra som givet, at bornholmske interesser i en eventuel broens placering vil indgå i de overvejelser, som til sin tid vil finde sted i regering og folketing.

H. Larsen (Bjerre): Jeg vil gerne takke den højtærede minister for det velvillige svar og også for det udtryk for hensyn, det indebar. Nu var det jo sådan, at den mand, der skød sin kat i stedet for at hænge den, viste også hensyn, men den døde alligevel.

Jeg vil gerne minde om, at der på Bornholm lever meget stærke følelser i anledning af den omsorg, som det øvrige land viste øen efter de ulykkelige begivenheder i 1945. De har lige siden styrket den naturlige opfattelse, at Bornholm aldrig nogen sinde ville blive bragt i en situation, hvor øen stod uden støtte fra dem, som til enhver tid af et frit folkestyre har fået betroet

[H. Larsen (Bjerre).]

omsorgen for hele vort lands gode udvikling.

Ingen af disse ansvarlige kan være uvidende om, at et isoleret beliggende øsamfund under vore tiders rationelle strømninger i samfundsliv og erhvervsliv trues af stagnation og befolkningstilbagegang. En Øresundsbro, lagt så sydligt som muligt, vil blive et livgivende vitamin for hele det bornholmske erhvervsliv, og vi vil meget vanskeligt kunne forstå, at alene dette hensyn ikke skulle gøre det naturligt at lægge broen mellem København og Malmø.

Selv om jeg forstår den højtærede ministers vanskeligheder ved at give bindende tilsagn om broføringen, må jeg stille det tillægsspørgsmål, om ministeren ikke skulle være i stand til for at give henvendelsen fra Bornholms amtsråd til udvalget øget vægt selv at ledsage den med en henvisning til de af ham her i det høje ting fremførte synspunkter.

Ministeren for offentlige arbejder (Lindberg): Jeg tror ikke, det ærede medlem hr. H. Larsen (Bjerre) behøver at nære nogen tvivl om, at både regeringen og det høje ting til enhver tid vil være rede til at støtte de interesser, der måtte være på Bornholm for at have det bedst mulige samkvem med det øvrige Danmark. Men hvad denne sag angår, ligger det ikke så nemt; sagen er jo den, at der er tale om to forskellige lande, Sverige og Danmark, og derfor vil det ganske givet være helt umuligt på forhånd her i Danmark at træffe en ensidig beslutning i denne sag. Det kan jo komme til at ligge sådan, at vi har hver vore interesse med hensyn til placeringen, og det skulle jo nødigt gå sådan, at man af hensyn til sådanne forskelligartede interesser simpelt hen måtte opgive en fast forbindelse.

Over for det ærede medlem hr. H. Larsen (Bjerre)s tillægsspørgsmål kan jeg kun sige, at jeg principielt er modstander af, at minister eller ministerium, når der sidder en kommission, blander sig i denne kommissions arbejde. Det må være sådan, at en kommission, når den har fået et kommissorium at arbejde efter, må være helt frit stillet. Jeg tror, det ville skade den slags arbejde, hvis en enkelt minister eller et

enkelt ministerium begyndte at give direktiver i den slags spørgsmål.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Albertsen* til undervisningsministeren.

„Anser undervisningsministeren det for muligt at effektuere det byggeprogram og de øvrige planer, der er nødvendige for, at lærlingelovens bestemmelser om indførelse af fuld dagskole for de tekniske skoler og handelsskolerne inden 1. april 1964 kan blive en kendsgerning?“

Albertsen: Baggrunden for det spørgsmål, jeg har stillet til den højtærede undervisningsminister, er det høje tings vedtagelse af lærlingeloven af 1956, specielt den i denne lovs § 13, stk. 3, indeholdte bestemmelse om indførelse af fuld dagskole inden den 1. april 1964 for alle de lærlinge, der er under uddannelse både i de tekniske fag og i handels- og kontorfacene.

Vi nærmer os som bekendt denne dato med meget stærke skridt; der er kun ca. 18 måneder igen, og inden for denne korte tidsfrist skal der, så vidt jeg er orienteret, skaffes lokalemuligheder for endnu ca. 22.000 håndværkere og andre under de tekniske skoler hørende lærlinge, før de kan gå på dagskole. Endvidere er der en betydelig kategori af lærlinge inden for handels- og kontorfacene — det drejer sig om en lille halv snes tusinde — som stadig går på aftenskole. Det er altså alt i alt et antal omkring 30.000 lærlinge, som endnu frekventerer denne undervisning, der efter lærlingeloven fra 1. april 1964 skulle ændres til dagskole.

Jeg ved, der har været forbundet et kæmpearbejde med denne omstillingsproces med at ændre hele undervisningsprincippet både fra aftenskole til dagskole og fra den generelle tekniske skole til fagskole. Men endnu er der altså en betydelig ende igen, inden loven helt kan blive efterlevet. Vi har ikke fået det tilstrækkelige antal centralskoler med moderne udstyr og tilfredsstillende lærerkræfter. Mange af de gamle tekniske skoler og handelsskoler — det drejer sig om et meget stort antal, vel ca. 300 i alt — er blevet nedlagt, og en del af dem er for længst overgået til anden brug,

[Albertsen.]

og de pågældende lærerkræfter har for længst fundet arbejde på andre områder, så der er vist ingen vej tilbage; den udvikling, som er sat i gang, lader sig ikke standse. På baggrund af de hidtidige gunstige erfaringer med omlægning af undervisningen ville det også være uforsvarligt at tænke derpå.

Nu er der imidlertid som følge af det store politiske forlig gennemført en begrænsning af det offentlige byggeri, og denne begrænsning vil med særlig tyngde komme til at ramme denne vigtige gren af vor undervisning og vor uddannelse. Der er derfor i alle de kredse, som har med dette arbejde at gøre — nemlig lærlinge, håndværkere, mestre, forretningsfolk, lærere og ledelserne af de tekniske skoler og handelsskolerne — dyb bekymring og ængstelse for, hvorvidt det vil blive muligt at overholde lovens frist med at få indført dagskolerne fra 1. april 1964.

I denne forbindelse vil det være naturligt at understrege, at hvis vi ønsker en vækst i byggeriet som sådant, så er den første forudsætning herfor denne, at vi uddanner endnu flere håndværkere, og at disse håndværkere får en tilfredsstillende og bedre uddannelse. Derfor er den investering, som foretages i den tekniske og faglige undervisning, afgørende for løsningen af en række vitale samfundsopgaver, herunder også boligproblemet.

Den højtærede undervisningsminister har på flere områder vist, at han ikke er fremmed over for at betræde nye veje for at finde hurtigt frem til løsning af problemerne. Det skal ministeren kun have ros for, for jeg tror, det bliver nødvendigt at betræde nye veje til løsningen af de nævnte problemer. I denne forbindelse vil jeg gerne opfordre den højtærede minister til at overveje en forhandling med fagene herom og forsøge på at få de sidste årgange af lærlingene inddraget i denne byggeopgave.

Jeg vil også gerne i samme moment understrege, at der også knytter sig andre pro-

blemer til den tekniske undervisning end lokalerne; der er dels lærebøgerne, dels lærernes lønforhold. Jeg beder den højtærede undervisningsminister være opmærksom også på disse forhold under sine overvejelser vedrørende hele dette problem.

Undervisningsministeren (Helweg Petersen): Efter lærlingeloven skal dagskoleundervisningen, som det ærede medlem understregede, være gennemført inden en bestemt tidsfrist, nemlig den 1. december 1964. Loven er som bekendt fra 1956, og man fik på denne måde en 8 års frist til at klare de praktiske overgangsvanskeligheder, der måtte være, herunder tilvejebringelsen af de fornødne lokaler og de kvalificerede lærerkræfter.

Indførelsen af dagskole er jo et led i en større omlægning af hele undervisningssystemet, idet lærlingeloven, for så vidt angår undervisningen på de tekniske skoler, forudsætter indførelse af fagklasseundervisning, eventuelt forskoling og anden supplerende praktisk undervisning. Dette har nødvendiggjort en centralisering af undervisningen, og den er, som det ærede medlem sagde, i fuld gang og har allerede medført nedlæggelse af mere end et par hundrede af de oprindelige ca. 350 små og mindre tekniske skoler.

I forbindelse hermed er der dels fuldført, dels planlagt nybyggeri og udvidelser på de steder, hvor undervisningen skal samles.

Jeg kan om udviklingen siden lovens gennemførelse oplyse, at i året 1956-57 fulgte 22 pct. af lærlingene dagundervisning på tekniske skoler, medens procenten for 1961-62 er steget til 63. Ser vi på antallet af elever, er forholdet det, at der har fundet en stigning sted fra godt 11.000 til op imod 40.000 elever.

Af handelsskolens lærlinge fulgte i 1956-57 28 pct. dagundervisningen, medens procenten nu er steget til 50, svarende til ca. 21.500 elever. Hertil kommer imidlertid, at et betydeligt antal følger blandet dag- og

[Undervisningsministeren.]

aftenundervisning, der gives både om eftermiddagen og efter kl. 18.

Den begrænsning af det offentlige byggeri, som er gennemført, har medført vanskeligheder også for lærlingeskolerne, og en udsættelse af byggeriet kan medføre, at dagundervisningen ikke kan gennemføres til den fastsatte tid. Jeg kan i dag ikke sige noget om, i hvilket omfang det vil være muligt i det kommende år at iværksætte byggeri inden for denne uddannelsessektion. Hele dette spørgsmål indgår i de samlede planer for uddannelserne, der i øjeblikket er til overvejelse, og som jo må ses i sammenhæng med landets økonomiske situation.

I samarbejde med de forskellige skolers bestyrelser og organisationer søger man imidlertid at udnytte alle muligheder for etablering af de nødvendige lokaler, således at undervisningen kan gennemføres, og der er god grund til at anerkende det arbejde, som udføres fra mange sider for at klare problemerne under særdeles vanskelige forhold. I adskillige tilfælde er det lykkedes at skaffe de nødvendige lokaler til veje. Et par steder er man i gang med at søge værkstedslokaler opført ved hjælp af lærlinge som led i deres uddannelse, altså det, det ærede medlem var inde på i sit spørgsmål.

Det er ministeriets hensigt at udnytte alle de muligheder, der måtte vise sig for at få undervisningen gennemført i størst muligt omfang inden for den i loven anførte frist. I de tilfælde, hvor det viser sig, at det trods alle anstrengelser ikke vil være muligt at fremskaffe plads på den ene eller den anden måde — og her skal vi nok gå utraditionelt til værks — må der skrives til dispensation, hvortil der er hjemmel i loven, men jeg understreger, at dette, så vidt det overhovedet er gørligt, må undgås.

Albertsen: Jeg vil gerne takke den højtærede undervisningsminister for svaret, idet jeg forstod hans vurdering sådan, at han for sit vedkommende ikke har opgivet håbet om og troen på, at det vil være muligt, selv inden for den korte tidsfrist, at opfylde lovens bestemmelser. Jeg må i så henseende håbe på, at dispensationsudvalget, der jo tager stilling til disse pro-

blemer, også vil forstå nødvendigheden af at få løst de byggeproblemer, der rejser sig specielt på dette område.

Jeg kan måske slutte med at citere Holberg og sige til den højtærede undervisningsminister: „Frisk mod, Antonius, du haver jo intet ondt bedrevet.“

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 16 medlemmer til udvalget for forretningsordenen.

Valgt blev: *Carl Petersen, K. B. Andersen, Dose, Holger Eriksen, Horn, H. Larsen (Bjerre), K. Axel Nielsen, Kirkegaard, Erik Eriksen, Thisted Knudsen, Axel Kristensen, Harald Nielsen, Thestrup, Poul Møller, Poul Sørensen og Morten Lange.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til udvalget til valgsprøvelse.

Valgt blev: *Edel Saunte, Victor Gram, Lis Groes, Boye Hansen, Erhard Jakobsen, Lund Jensen, Th. Mikkelsen, K. Axel Nielsen, Else-Merete Ross, Vagn Bro, Søren Andersen, Thisted Knudsen, Harald Nielsen, Hanne Budtz, Clausen (Olufskjær), Adolph Sørensen og Erik A. Jensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til finansudvalget.

Valgt blev: *Carl Petersen, Kaj Andresen, Ditlevsen, Dose, Gorrson, Lysholt Hansen, Peter Jørgensen, Peter Kristensen (Ålborg), Grethe Philip, Henry Christensen, Damsgaard, Foged, From, Gottschalck-Hansen, Jørgen Jensen, Thestrup og Skråppenborg-Nielsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til lønningsudvalget.

Valgt blev: *Holger Eriksen, Kaj Andresen, Jørgen Peder Hansen, Lysholt Hansen, Aage Knudsen, Axel Ivan Pedersen, P. A. Rasmussen, Robert Sørensen, Grethe Philip, Viggo Hauch, Alfred Bøgh, Thisted Knudsen, Ib Thyregod, Baagø, Erna Sørensen, Thestrup og Erik A. Jensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til indfødsretsudvalget.

Valgt blev: *Axel Ivan Pedersen, Bladt, Evald Kristensen, Th. Mikkelsen, K. Axel Nielsen, Elna Svendsen, Søgaard, Chr. Thomsen, Jens P. Jensen, Søren Andersen, Vagn Bro, Ejnar Hansen, Peter Larsen, Clausen (Olufskjær), Clara Munck, Ellen Strange Petersen og Storgaard.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til ombudsmandsudvalget.

Valgt blev: *Gustav Pedersen, K. B. Andersen, Frode Jakobsen, Waldemar Laurson, K. Axel Nielsen, Axel Ivan Pedersen, Astrid Skjoldbo, Søgaard, Kirkegaard, Vagn Bro, Erik Eriksen, Peter Larsen, Helga Pedersen, Asger Jensen, Ninn-Hansen, Poul Sørensen og Storgaard.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 2 medlemmer til at føre tilsyn med folketingets bibliotek.

Valgt blev: *Lysholt Hansen og Østergaard.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 9 medlemmer til det i grundlovens § 71 omhandlede tilsyn med behandlingen af personer, som er underkastet frihedsberøvelse.

Valgt blev: *Kaj Andresen, Boye Hansen, Bjørn Krogh, K. Axel Nielsen, Else-Merete Ross, Ejner Kristensen, Helga Pedersen, Edv. Jensen og Clara Munck.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående den af statsrevisorerne afgivne betænkning over statsregnskabet for finansåret 1960-61.

Valgt blev: *Gorrsen, Ove Hansen, Egon Jensen, Bjørn Krogh, H. Larsen (Bjerre), Th. Mikkelsen, Poul Nilsson, Astrid Skjoldbo, Axel Sørensen, Finn Poulsen, P. E. Eriksen, Ejner Kristensen, Johan Poulsen, Gottschalck-Hansen, Haunstrup Clemmensen, Marie Antoinette von Lowzow og Chr. Madsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg vedrørende atomenergikommissionens beretning m. v.

Valgt blev: *Alsing Andersen, K. B. Andersen, Erhard Jakobsen, Waldemar Laurson, Th. Mikkelsen, Poul Nilsson, Chr. Rasmussen, Hans Rasmussen, Aage Fogh, Per Federspiel, Foged, Axel Kristensen, Helga Pedersen, Knud Thomsen, Fanger, Reedtz-Thott og Morten Lange.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer og 17 stedfortrædere til et udvalg til at følge regeringens forhandlinger om Danmarks optagelse i Det europæiske økonomiske Fællesskab.

Valgt blev: *K. B. Andersen* med stedfortræder *Alsing Andersen*, *Holger Eriksen* med stedfortræder *Victor Gram*, *Jørgen Peder Hansen* med stedfortræder *Søgaard*, *Frode Jakobsen* med stedfortræder *Andreas Hansen*, *Carl Petersen* med stedfortræder *Nina Andersen*, *Hans Rasmussen* med stedfortræder *Lis Groes*, *Henning Rasmussen* med stedfortræder *Chr. Thomsen*, *Kirkegaard* med stedfortræder *Axel Sørensen*, *Helge Larsen* med stedfortræder *Rimstad*, *Per Federspiel* med stedfortræder *Viggo Hauch*, *Anders Andersen* med stedfortræder *Niels Eriksen*, *Erik Eriksen* med stedfortræder *From*, *Axel Kristensen* med stedfortræder *N. Chr. Christensen*, *Poul Møller* med stedfortræder *Weikop*, *Jørgen Jensen* med stedfortræder *Ole Bjørn*

Kraft, Poul Sørensen med stedfortræder *H. C. Toft* og *Kai Moltke* med stedfortræder *Skæppenborg-Nielsen*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer og 17 stedfortrædere til det udenrigspolitiske nævn.

Valgt blev: *Alsing Andersen* med stedfortræder *Niels Mørk*, *K. B. Andersen* med stedfortræder *Hans Rasmussen*, *Holger Eriksen* med stedfortræder *Kaj Andresen*, *Victor Gram* med stedfortræder *Lysholt Hansen*, *Andreas Hansen* med stedfortræder *Gorrssen*, *Frode Jakobsen* med stedfortræder *Nina Andersen*, *Gustav Pedersen* med stedfortræder *Horn*, *Carl Petersen* med stedfortræder *Chr. Thomsen*, *Helge Larsen* med stedfortræder *Else-Merete Ross*, *Erik Eriksen* med stedfortræder *From*, *Anders Andersen* med stedfortræder *Niels Eriksen*, *Per Federspiel* med stedfortræder *Helga Pedersen*, *Axel Kristensen* med stedfortræder *Søren Andersen*, *Poul Sørensen* med stedfortræder *Thestrup*, *Poul Møller* med stedfortræder *Erik Kragh*, *Ole Bjørn Kraft* med stedfortræder *Marie Antoinette von Lowzow* og *Morten Lange* med stedfortræder *Kai Moltke*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 16 medlemmer og 16 stedfortrædere til Nordisk Råd.

Valgt blev: *Carl Petersen* med stedfortræder *Lis Groes*, *K. B. Andersen* med stedfortræder *Kaj Andresen*, *Nina Andersen* med stedfortræder *Lysholt Hansen*, *Holger Eriksen* med stedfortræder *Axel Ivan Pedersen*, *Victor Gram* med stedfortræder *Teichert*, *Horn* med stedfortræder *H. Larsen* (Bjerre), *Gustav Pedersen* med stedfortræder *Hans Rasmussen*, *Helge Larsen* med stedfortræder *Kirkegaard*, *Erik Eriksen* med stedfortræder *Damsgaard*, *N. Chr. Christensen* med stedfortræder *Thisted Knudsen*, *Harald Nielsen* med stedfortræder *Niels Eriksen*, *Johan Poulsen* med stedfortræder *Vagn Bro*, *Poul Sørensen* med stedfortræder *Marie Antoinette von Lowzow*, *Poul Møller* med stedfortræder *H. C. Toft*, *Thestrup* med stedfor-

træder *Knud Thomsen* og *Chr. Madsen* med stedfortræder *O. Mathiasen*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til folketingets valutaudvalg.

(Jfr. tidenden sp. 35).

Valgt blev: *K. B. Andersen*, *Dose*, *Lis Groes*, *Jørgen Peder Hansen*, *Peter Nielsen*, *Axel Ivan Pedersen*, *Hans Rasmussen*, *Henning Rasmussen*, *Helge Larsen*, *Erik Eriksen*, *Holmberg*, *Axel Kristensen*, *Anker Lau*, *Weikop*, *Fanger*, *Poul Møller* og *Kai Moltke*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 15 medlemmer til folketingets sukkerudvalg.

(Jfr. tidenden sp. 35).

Valgt blev: *Lis Groes*, *Lysholt Hansen*, *Lund Jensen*, *Viola Nørlov*, *Carl Petersen*, *Chr. Rasmussen*, *Chr. Thomsen*, *Axel Sørensen*, *Niels Eriksen*, *From*, *Johs. Hansen*, *Hanne Budtz*, *Jørgen Jørgensen* (Ullerup), *Poul Thomsen* og *Arne Larsen*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 9 medlemmer til det i lov nr. 235 af 27. maj 1950 om anvendelse af modværdien af de i henhold til Det europæiske Genopbygningsprogram modtagne gaveydelse omhandlede udvalg.

(Jfr. tidenden sp. 35).

Valgt blev: *Dose*, *Peter Nielsen*, *Hans Rasmussen*, *Robert Sørensen*, *Jens P. Jensen*, *Niels Eriksen*, *Foged*, *Weikop* og *Adolph Sørensen*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til folketingets udvalg vedrørende bymæssige bebyggelser.

(Jfr. tidenden sp. 34).

Valgt blev: *Ditlevsen, Ove Hansen, Erhard Jakobsen, Kai Jensen, Aage Knudsen, Th. Mikkelsen, Peter Nielsen, P. A. Rasmussen, Grethe Philip, Jens Chr. Christensen, Axel Kristensen, Peter Larsen, Finn Poulsen, Fanger, Gottschalck-Hansen, Adolph Sørensen og Arne Larsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 11 medlemmer til udvalget angående det civile beredskab.

(Jfr. tidenden sp. 35).

Valgt blev: *K. B. Andersen, Ove Hansen, Horn, Frode Jakobsen, Axel Ivan Pedersen, Helge Larsen, Erik Eriksen, Vagn Bro, Ellen Poulsen, Poul Sørensen og Thestrup.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til folketingets toldudvalg.

(Jfr. tidenden sp. 35).

Valgt blev: *Jørgen Peder Hansen, Albertsen, K. B. Andersen, Lis Groes, Helge Nielsen, Peter Nielsen, Hans Rasmussen, Henning Rasmussen, Helge Larsen, Harald Nielsen, Holmberg, Axel Kristensen, Anker Lar, Poul Møller, Jørgen Jensen, Weikop og Kai Moltke.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående beretning til folketinget om Nordisk Råds 10. session.

Valgt blev: *K. B. Andersen, Albertsen, Alsing Andersen, Kaj Andresen, Holger Eriksen, Victor Gram, Boye Hansen, Lund Jensen, Axel Sørensen, Erik Eriksen, N. Chr. Christensen, Harald Nielsen, Johan Poulsen, Ole Bjørn Kraft, Marie Antoinette von Lowzow, Poul Thomsen og Chr. Madsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 4 statsrevisorer med stedfortrædere for regnskabsårene 1961-62—1964-65.

Valgt blev: *Gustav Pedersen* med stedfortræder *Peter Nielsen*, fhv. folketingsmand *Jensen-Brobj* med stedfortræder *Damsgaard, Poul Møller* med stedfortræder *Thestrup* og *Kirkegaard* med stedfortræder *Ove Hansen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 1 medlem til Europarådets rådgivende forsamling (i stedet for udenrigsminister *Per Hækkerup*).

(Jfr. tidenden sp. 34).

Valgt blev: *Holger Eriksen* med stedfortræder *Victor Gram.*

Formanden: Da *Victor Gram* hidtil har været stedfortræder for *Frode Jakobsen*, er herefter som ny stedfortræder for *Frode Jakobsen* udpeget *K. B. Andersen*, som herefter er valgt.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand Aksel Larsen.

Formanden: Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik derefter til:

Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmand Aksel Larsen.

Formanden: Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at stedfortræderen indkaldes. (Ophold). Det er vedtaget. Overlærer fru *Ingrid Jensen* vil herefter blive indkaldt som midlertidigt medlem af folketinget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand Kolbjørn.

Formanden: Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik derefter til:

Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmand Kolbjørn.

Formanden: Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at stedfortræderen indkaldes. (Ophold). Det er vedtaget. Kontorchef Erik Wingsø vil herefter blive indkaldt som midlertidigt medlem af folketinget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 4. oktober, kl. 13 med følgende dagsorden:

Fremsættelse af lovforslag.

Mødet hævet kl. 14.

3. møde.

Torsdag den 4. oktober kl. 13.

Formanden: I skrivelse af gårs dato meddeler arbejds- og socialministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ophævelse af lov om kommunale beskæftigelsesudvalg,

forslag til lov om ændring i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Om bortfald af bestemmelser om kommunale beskæftigelsesudvalg) og

forslag til folketingsbeslutning vedrørende det af den internationale arbejdskonference i Genève i året 1962 vedtagne forslag til ændring i Den internationale Arbejdsorganisations statut.

I skrivelse af dags dato meddeler indenrigsministeren, at han ønsker mundtligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring i lov om valg til folketinget og

forslag til lov om ændringer i lov om statsstøtte til behandling og pleje af tuberkuløse m. m.

I skrivelse af dags dato meddeler undervisningsministeren, at han ønsker mundtligt at fremsætte:

Forslag til lov om udbygning af Danmarks tekniske højskole og Danmarks ingeniørakademi,

og at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om Danmarks lærerhøjskole.

I skrivelse af 2. d. m. meddeler handelsministeren, at han ønsker mundtligt at fremsætte:

Forslag til lov om indseende med priser.

I skrivelse af gårs dato meddeler overlærer fru Ingrid Jensen, at hun er villig til fra den 3. d. m. at regne at indtræde som midlertidigt medlem under den folketingsmand Aksel Larsen tilståede orlov.

I skrivelse af gårs dato har kontorchef Erik Wingsø meddelt, at han er villig til fra den 3. d. m. at regne at indtræde som midlertidigt medlem af folketinget under den folketingsmand Kolbjørn tilståede orlov.

I skrivelse af gårs dato meddeler folketingsmand Frode Jakobsen, at han på grund af udsendelse i offentligt hverv som delegeret til De Forenede Nationers generalforsamling ikke vil kunne deltage i tingets møder i mindst 1 måned, hvorfor han anmoder om orlov fra den 9. d. m. og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Arbejds- og socialministeren (Bundvad): Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ophævelse af lov om kommunale beskæftigelsesudvalg og forslag til lov om ændring i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Om bortfald af bestemmelser om kommunale beskæftigelsesudvalg).

De kommunale beskæftigelsesudvalg blev indført i maj 1940 som midlertidige udvalg, som dog ved lov nr. 322 af 24. juli 1942 blev gjort permanente. Udvalgene har således nu virket i godt 22 år.

Baggrunden for udvalgenes nedsættelse var de ekstraordinære forhold under krigen og besættelsen, som på arbejdsmarkedet som på så mange andre felter medførte stor uro og usikkerhed. Det var derfor naturligt,